שֵׁשׁ שָׁעוֹת, (ו) [ז] (טז) מֻתָּר, מִפְּנֵי שֶׁחָמֵץ (יז) * אֵינוֹ תּוֹפֵס דָּמָיו:

תמד דִּין עֶרֶב פֶּסַח שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. ובו ח' סְעִיפִים:

א [א]אַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, (א) בּוֹדְקִין (ב) לֵיל שְׁלֹשָׁה עָשָׂר, [ב]וּמְבַעֲרִים הַכֹּל לִפְנֵי הַשַּׁבָּת, (ג) * וּמְשַׁיְּרִין (ו) [א] מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת (ד) * לְצֹרֶךְ הַשַּׁבָּת, דְּסְעוּדָה שְׁלִישִׁית זְמַנָּהּ אַחַר הַמִּנְחָה וְאָז אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹתָהּ (ה) לֹא בְּמַצָּה וְלֹא בְּחָמֵץ, [ג]אֶלָּא (ו) בְּמַצָּה עֲשִׁירָה, [ד]וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹתָהּ (ז) קֹדֶם שָׁעָה עֲשִׂירִית. הַגָּהָה:

א [א]רמב"ם בפרק ג' (ה"ג). ב משנה פסחים מ"ט (ע"א) וכרבי אליעזר בר צדוק וכרבי אלעזר

איש ברחוקא בברייתא י"ג (ע"א). ג טור בשם רבינו תם (צט: ד"ה לא יאכל). ד בית יוסף (ד"ה ומש"כ ור"ת) ולקמן סימן תע"א (ד"ה כל אדם).

בַּאֵר הֵיטֵב

ג (ו) מֻתָּר. כָּתַב הַב"ח (ס"ו) דַּוְקָא אִם שִׁפְחָתוֹ קְנָאָה בְּלִי יְדִיעָתוֹ אָז מֻתָּר הַבַּעַל הַבַּיִת לֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ אֲבָל אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁקָּנָה אָסוּר לֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ. וּקְצָת מֵהָאַחֲרוֹנִים מְקִלִּין בָּזֶה וְכֵן נִרְאֶה דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ כָּאן. אֲבָל חֲלֵקֵי חֲלִיפִין הַיְינוּ דַּוְקָא כְּסוּת וּפְרוֹת וְכֵלִים שֶׁהוּא דָּבָר הַנִּפְקָר וְנִרְאֶה אֲבָל דָּמָיו מֻתָּרִין אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן ד'. וְכָל זֶה דַּוְקָא חֲלֵקֵי הֶחָמֵץ מֻתָּרִין אֲבָל הֶחָמֵץ עַצְמוֹ אַף שֶׁנִּתְחַלֵּף וְחָזַר וְנִתַּן לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל מָקוֹם בְּאִסּוּר הָרִאשׁוֹן קַיְימָא דְּחָמֵץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח אָסוּר בַּהֲנָאָה. דָּגָן שֶׁנִּתְחַמֵּץ וְעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח וְנִזְרַע, גִּדּוּלָיו מֻתָּרִים דַּחֲלֵקֵי חֲלִיפִין כְּגִדּוּלִים דְּמֵי. חק יַעֲקֹב (ס"ו) עַיֵּן שָׁם:

א (ו) מְזוֹן. כְּתַב הַמְּחַבְּרִים גַּם בְּשַׁחֲרִית יִפְסִיק סְעוּדָתוֹ לְשָׁנַיִם, דְּהָא יֵשׁ אוֹמְרִים דְּיוֹצֵא בָּזֶה עַיֵּן סִימָן רצ"א סָעִיף ג'. וְאִם שָׁכַח לְהַפְרִישׁ חַלָּה בָּעֶרֶב שַׁבָּת זוֹ מִלֶּחֶם חָמֵץ שָׁאָפָה לְשַׁבָּת, אָסוּר לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה. מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תק"ו סָעִיף ג' (סק"ח) עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַבַּאֵר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי, וְנִרְאֶה לִי שֶׁיִּתֵּן הַמַּשְׁיִר לְכֹהֵן קָטָן בְּעִנְיַן זֶה, כְּמוֹ גּוֹזָלוֹ, אִם כֵּן מְצִי לְמֵימַר קִים לִי כְּהַשְׁ"ךְ עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג (ז) מֻתָּר. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב שֶׁהֶרְאָה מָקוֹם לְשׁוֹנ"ת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן ד' שֶׁכָּתַב שָׁם בְּעִנְיַן חֲמֵצוֹ שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי, וְעַיֵּן בְּשׁוֹנ"ת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ סִימָן י"ג וּבְשׁוֹנ"ת כָּתָר כְּהֻנָּה סִימָן כ"א וְסִימָן כ"ב:

א [א] מְזוֹן. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן שְׁאֵלַת יַעְבֵּץ (ח"א) סִימָן קל"ג הַשִּׁיג גַּם כֵּן עַל הַבַּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּמֵה דְּמִשְׁמַע מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּאַף לְכַשֶּׁל עֹנֶג שַׁבָּת דְּאֵין לוֹ לֶחֶם אַחַר הַדִּין כֵּן, לֵיתָא, אֶלָּא בִּכְהֵאי גַּוְנָא שַׁפִּיר דְּמֵי לְשַׁיֵּר כְּלִי הַקְּרֻשָּׁה בְּפָה וּכְיָדַיִם, כְּלִי בְּרָכָה, וְהוּא הַקְּרֻשָּׁתָהּ, וְאוֹכְלָהּ קָטָן אוֹ גָּדוֹל שֶׁשָּׁבַע אוֹ רְמֵי לֵיהּ (לְתַרְמִילְתֵיהּ) [וְלִכְלְבוֹ וּלְתַרְנְגֹלְתּוֹ] דְּכֹהֵן, וְהֵיכָא דְּלֵיכָּא יֵשׁ לְהַתִּיר עַל יְדֵי בִּטּוּל בְּרֹב אַף לְזָר עַיֵּן שָׁם.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּפֶסַח (כח) גּוּפָא גַּם כֵּן אֵינוֹ תּוֹפֵס דָּמָיו: **(טז) מֻתָּר.** הַיְנוּ (כט) אֲפִלּוּ לְמִי שֶׁקָּנָהוּ גּוּפָא, וְכָל שֶׁכֵּן דְּלַאֲחֵרִים שָׁרֵי לֵהָנוֹת מֵאוֹתוֹ דָּבָר. וְדַע דְּדַעַת הַמְּחַבֵּר לָאו דְּבָרִי הַכֹּל הוּא, (כג) דְּיֵשׁ מְגַדּוֹלֵי הַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּאַף עַל גַּב דְּלַאֲחֵרִים שָׁרֵי לֵהָנוֹת מֵחֲלוּפֵי חָמֵץ, דְּחָמֵץ אֵינוֹ תּוֹפֵס דָּמָיו בְּדִיעֲבַד, מִכָּל מָקוֹם לְכַעַל הֶחָמֵץ עַצְמוֹ קָנְסוּ רַבָּנָן שֶׁלֹּא יְהֵנֶה מִן הַדָּמִים כֵּיוָן דְּעָבֵיד אִסּוּרָא, וְאֵינוֹ מֻתָּר לְדִידֵיהּ אֶלָּא בְּשֶׁמָּכְרוּ אוֹ הֶחֱלִיפוּ אֲחֵרִים חֲמֵצוֹ (כד) שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ. וְיֵשׁ לְהַחְמִיר כְּדַעַת פּוֹסְקִים אֵלּוּ (כה) שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם הָפְסֵד מְרֻבֶּה. וְדַע עוֹד דְּאַף לְדַעָה זוֹ (כו) אִם עָבַר וְקָנָה מִן הַדָּמִים (כז) אֵיזֶה דָּבָר, מֻתָּר לֵהָנוֹת מֵאוֹתוֹ הַדָּבָר, דְּהָוֵי חֲלִיפֵי חֲלִיפִין וְיָשְׁרִי. עוֹד כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (כמ) דַּאֲפִלּוּ לְפִי דַּעַת הַמַּחְמִירִים בְּחָמֵץ לָאו אִסּוּר בַּחֲלִיפָיו לְדִידֵיהּ גּוּפֵיהּ, מִכָּל מָקוֹם הַיְנוּ דַּוְקָא שֶׁלָּקַח חֲלִיפֵי חָמֵץ בְּשָׁעָה שֶׁנָּתַן הֶחָמֵץ, אֲבָל אִם לָקַח אֶת חֲלִיפֵי הֶחָמֵץ לְאַחַר זְמַן, לְכֵלִי עַלְמָא מֻתָּר אַף לְדִידֵיהּ, דְּכֵיוָן שֶׁלָּקַח הַנִּכְרִי אֶת הֶחָמֵץ לִרְשׁוּתוֹ נִקְנָה לוֹ הֶחָמֵץ מִיָּד עַל יְדֵי לְקִיחָתוֹ, וּמַה שֶּׁנָּתַן לוֹ אַחַר כָּךְ דָּמָיו אוֹ חֲלִיפָיו הֲרֵי הֵם כְּמַתָּנָה בְּעָלְמָא וְאֵינָם שַׁיָּכִים כְּלָל לֶחָמֵץ וְלֹא מִקְרֵי חֲלִיפָיו: **(יז) אֵינוֹ תּוֹפֵס דָּמָיו.** וְהֶחָמֵץ עַצְמוֹ (כט) לְעוֹלָם עוֹמֵד בְּאִסּוּרוֹ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא, וְאָסוּר לְכָל אָדָם לְקַח אוֹתוֹ מֵהֲעַכּוּ"ם אֲפִלּוּ חָזַר הָעַכּוּ"ם וְהֶחֱלִיפוֹ בְּאַחֵר, וַאֲפִלּוּ מָכַר הַיִּשְׂרָאֵל לְהָעַכּוּ"ם אַחַר הַפֶּסַח, דְּכֵיוָן דַּהֲכָמִים הִשִּׁילוּ אִסּוּר עָלָיו הֲרֵי הוּא כַּחֲתִיכָה דְּאִסּוּרָא. כָּתַב חק יַעֲקֹב (סק"י), דָּגָן שֶׁנִּתְחַמֵּץ וְעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח וְנִזְרַע, גִּדּוּלָיו מֻתָּרִין, דְּגִדּוּלִין הֲוֵי כַּחֲלִיפִין. וּכְסֵפֶר מִקּוֹר חַיִּים (ביאורים סק"ו) חוֹלֵק עָלָיו וְדַעְתּוֹ דְּגִדּוּלִין גָּרַע מֵחֲלִיפִין וּלְכֵלִי עָלְמָא אָסוּר. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת מַהֲרִין, דְּגִדּוּלִין הֲוֵי כַּחֲלִיפִין. וּכְסֵפֶר מִקּוֹר חַיִּים (ביאורים סק"ו)

חֲתַם סוֹפֵר אָרַח חַיִּים סִימָן ק"ד:

א (א) בּוֹדְקִין וְכוּ'. וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַבְּדִיקָה, וְגַם לְבַטֵּל, כְּמוֹ בְּשַׁאָר שָׁנִים בְּלֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר [אַחֲרוֹנִים]: **(ב) לֵיל שְׁלֹשָׁה עָשָׂר.** שֶׁלְּמָחָר בְּעֶרֶב שַׁבָּת אִי אֶפְשָׁר לִבְדֹּק, דְּאֵין בּוֹדְקִין לְאוֹר הַחַמָּה וְכַנַּ"ל: (ג) **וּמְשַׁיְּרִין וְכוּ'.** וְצָרִיךְ לְזָהֵר לְהַנִּיחוֹ בְּמָקוֹם מֻצְנָע וּכְדִלְעֵיל סִימָן תל"ד סָעִיף א': (ד) **לְצֹרֶךְ הַשַּׁבָּת.** וּבְשַׁבָּת זֶה מַשְׁכִּימִים לְהִתְפַּלֵּל וְלֹא יַאֲרִיכוּ הַרְבֵּה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם שְׁהוּת וְלֹא יָבֹאוּ לִידֵי מִכְשׁוֹל [אַחֲרוֹנִים]: (ה) **לֹא בְּמַצָּה.** דְּהָא אָסוּר לֶאֱכֹל מַצָּה בְּעֶרֶב פֶּסַח, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תע"א (ס"ב): (ו) **מַצָּה עֲשִׁירָה.** הַיְנוּ שֶׁנִּלּוֹשָׁה בְּמֵי פֵּרוֹת לְבַד: (ז) **קֹדֶם שָׁעָה עֲשִׂירִית.** דְּמִשָּׁם וְאֵילָךְ אֲפִלּוּ מַצָּה עֲשִׁירָה אָסוּר לֶאֱכֹל כְּדֵי שֶׁיֹּאכַל מַצָּה לְתַאֲבוֹן, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תע"א סָעִיף ב':

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (כמ) פְּרִי חָדָשׁ וְהַגֶּ"א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ו): **(כנ)** עוֹלַת שַׁבָּת (סק"ג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) וּפְרִי חָדָשׁ וְהַגֶּ"א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים בְּפֵרוּשׁ דִּבְרֵי הַמְחַבֵּר: **(כנ)** רַשַׁ"י (חולין ד: ד"ה מפני) וְתוֹסָפוֹת בְּפֶרֶק קַמָּא דְּחֻלִּין (שם ד"ה מותר) וְהָרֹא"ש בְּסוֹף פֶּרֶק הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ (קידושין פ"ב סי' לא) וּסְמַ"ג (לאוין רמב) בְּשֵׁם ר"י וְרִיטְב"א בְּפֶרֶק קַמָּא דְּחֻלִּין (שם ד"ה אחר) וּבְהִלְכוֹת נְדָרִים בְּפֶרֶק הַנּוֹדֵר מִן הַיָּרָק (יט: ד"ה ומפתברא) וְנִמּוּקֵי יוֹסֵף שָׁם (ד"ה ואסיקנא) וְהַמְּאִירִי בְּדַף מ"ז (ע"א) שָׁם (ד"ה זו ששאלו), וְכֵן דַּעַת סְמ"ע (סק"ו) וְשַׁ"ךְ (סק"א) חֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן רל"ד: **(כד)** בַּ"ח (ס"ו), וְכֵן מוֹכֵחַ מֵרִיטְב"א פֶּרֶק קַמָּא דְּחֻלִּין (שם) עַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּקִנְסוּ אוֹתוֹ מִשּׁוּם דְּעָבַר אַדְאוֹרַיְיתָא, וְכֵן מְבֹאָר בְּטוּר יוֹרֶה דֵּעָה בְּסִימָן רט"ז בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וכן אם אומר) בְּשֵׁם הַסְּמַ"ג (שם), וּמְבִיאוֹ גַּם הַשַּׁ"ךְ שָׁם (סק"א), וְכֵן מְבֹאָר לְהַדְיָא בְּנִמּוּקֵי יוֹסֵף (שם) וְכֵן מוֹכֵחַ מִלְּשׁוֹן הָרַמְב"ם (ה"ג) וְכֵן מְבֹאָר בְּמָרְדְּכַי (סוף פ"ק דחולין) וּבְהַגָּהוֹת אַשֵּׁרִי (שם) וּבְתוֹסְפוֹת רִי"ד (שם) וּבְרַשְׁבָּ"א (שם) וּבְרִטְב"א (שם) וּבְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נ"ח ח"ב) וּבְאֹרְחוֹת חַיִּים (הלכות פסח אות ל) וּבְאַגּוּר (סי' תתכ"ה) וּבְמַהֲרִי"ל (סי' קי"ד) וּבְמַהֲרִי"ו (סי' קל"ג) וּבְמַהֲרִי"ל דִּיסְקִין (סי' קי"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (ברלין סי' קכ"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (לובלין סי' ע"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ל) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"א) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ס) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ע) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ת) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תי) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תטו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תטז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תל) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תס) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תע) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תק) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקי) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקטו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקטז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקל) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקס) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקע) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקפ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקפא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקפב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקפג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקפד) וּבְמַהֲרַ"ם (לב

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תמד

[*] וּבִמְדִינוֹת אֵלּוּ שֶׁאֵין נוֹהֲגִין לֶאֱכֹל מַצָּה עֲשִׁירָה כְּדִלְקַמָּן סִימָן תס״ב סָעִיף ד׳ בַּהַגָּהּ, (ח) יְקַיֵּם סְעוּדָה שְׁלִישִׁית בְּמִינֵי (ג) פֵּרוֹת אוֹ בָּשָׂר וְדָגִים, כְּדִלְעֵיל סִימָן רצ״א סָעִיף (ו׳) [ה׳] בַּהַגָּהּ: **ב** [*] **ה טוֹב לְבַעֵר בְּעֶרֶב שַׁבָּת** (ט) **קֹדֶם חֲצוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לִטְעוֹת בִּשְׁאָר שָׁנִים לְבַעֵר אַחַר חֲצוֹת.** (י) (וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יְבַטְּלֶנּוּ) (טור): **ג ו אֵין מְבַשְּׁלִין לְשַׁבָּת זֶה** (ג) (יא) **דַּיְסָא וְכַיּוֹצֵא בָזֶה, וְאֵין עוֹשִׂין בּוֹ פַּת** (יב) **הַצְּנוּמָה בִּקְעָרָה.** הַגָּהּ: וְאִם עָבַר וּבִשֵּׁל וְהַמַּאֲכָל דָּבוּק בַּקְּדֵרָה (יג) וְאִי אֶפְשָׁר לְקַנְּחוֹ, (יד) יֵשׁ (ד) לַהֲדִיחוֹ מְעַט לְהַעֲבִיר הֶחָמֵץ (מהר״י ווייל (סי׳ קצג)): **ד ז אַחַר שֶׁאָכַל בְּשַׁבָּת זֶה סְעוּדַת שַׁחֲרִית,** (טו) **יְנַעֵר הַמַּפָּה שֶׁאָכְלוּ בָהּ, וִיקַנַּח הַקְּעָרוֹת בְּאֶצְבָּעוֹ וְיִטְמְנֵם מִן הָעַיִן עִם שְׁאָר כְּלֵי הֶחָמֵץ. וְאִם נִשְׁאַר פַּת** (טז) **יָכוֹל לִתְּנוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי** (ה) (יז) **עַל מְנָת שֶׁלֹּא לָצֵאת בּוֹ** (יח) **לִרְשׁוּת הָרַבִּים,** (יט) **דֶּרֶךְ הַעֲרָמָה,** (כ) **וְדָבָר מוּעָט: ה ח אִם** (ו) **נִשְׁאַר חָמֵץ אַחַר שֶׁאָכְלוּ,**

ה טוּר וְהַמָּרְדְּכַי (סי׳ תקמג) בְּשֵׁם רַשִׁ״י. ו כָּל בּוֹ (סי׳ מח) בְּשֵׁם רַב הַאי וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים. ז טוּר בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הָרֹא״ש (כלל כד סי׳ א). ח רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ג׳ (ה״ג).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וּבְשׁוּ״ת פָּנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן (צ״ו) [צ״ז] כָּתַב גַּם כֵּן דְּלֹא כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְכָתַב דְּהָא דְּאָסוּר לְהַפְרִישׁ בְּיוֹם טוֹב הָתָם כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ תִּקּוּן אַחַר לֶאֱכֹל קְצָת וּלְשַׁיֵּר קְצָת, אֲבָל בְּעֶרֶב פֶּסַח שֶׁחָל בְּשַׁבָּת אֵין לוֹ תִּקּוּן זֶה, יֵשׁ לְהַתִּיר בְּהַפְרָשָׁה לְמַאי דְּקַיְימָא לָן חַלַּת חוּץ לָאָרֶץ הוֹלֵךְ וְאוֹכֵל כו׳, דְּלֹא הָוֵי הַהַפְרָשָׁה תִּקּוּן מִדְּאוֹרַיְיתָא, וְלָכֵן שַׁפִּיר מֻתָּר לְהַפְרִישׁ בְּשַׁבָּת וְלִתֵּן לְכֹהֵן קָטָן וְלֶאֱכֹל עַיֵּן שָׁם: [בהג״ה] **וּבִמְדִינוֹת כו׳.** וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת נוֹדָע בִּיהוּדָה (אר״ח מהדו״ק) סִימָן כ״א מַה שֶּׁהִקְשָׁה עַל זֶה שֶׁאֵין רְאָיָה מִפֶּסַח גּוּפָא לְעֶרֶב פֶּסַח, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּעַד חֲצוֹת וַדַּאי מֻתָּר לֶאֱכֹל מַצָּה עֲשִׁירָה בְּעֶרֶב פֶּסַח, וְהַמּוֹרָה לְהָקֵל כָּל הַיּוֹם אֲפִלּוּ בְּלֹא צֹרֶךְ חוֹלֶה וְזָקֵן לֹא הִפְסִיד אִם הוּא עַל כָּל פָּנִים צֹרֶךְ קְצָת, אַךְ בְּפֶסַח עַצְמוֹ מַחְמִירִין עַיֵּן שָׁם: **ב [בשו״ע] טוֹב לְבַעֵר כו׳.** וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת חַיִּים שָׁאַל חֵלֶק ב׳ סִימָן ל״ח אוֹת עַל יְדֵי שִׁנּוּי בְּבָגֶד. וְכָתַב בַּ״ח (ס״ג) שֶׁהַמִּנְהָג לִתֵּן לִכְלָבִים וְלֹא לַחֲזִיר: **ה** (ו) **נִשְׁאַר.**

בַּאֵר הֵיטֵב

וְדוּ״ק. וְלֹא הֵבַנְתִּי דְּבָרָיו דְּמַאי מְהַנֵּי זֶה, סוֹף כָּל סוֹף הַאֵיךְ הִפְרִישׁ חַלָּה, וְדוּ״ק: (ג) **פֵּרוֹת.** וּשְׁלָ״ה (שבת פרק נר מצוה אות נט) בְּשֵׁם הַזֹּהַר כָּתַב שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה בִּמְקוֹם סְעוּדָה שְׁלִישִׁית. וְכָתַב מַהֲרִי״ל (הל׳ ערב פסח), וְהָיָה רָאוּי לַעֲשׂוֹתָהּ בְּמַצָּה מְבֻשֶּׁלֶת, אַךְ לֹא רָאִיתִי נוֹהֲגִין כֵּן: **ג** (ג) **דַּיְסָא.** וְטוֹב לְבַשֵּׁל בְּכֵלִים חֲדָשִׁים. מַהֲרִ״י וַוִיְיל (סי׳ קצג): (ד) **לַהֲדִיחוֹ.** פֵּרוּשׁ אַף עַל גַּב דְּאָסוּר לְהָדִיחַ כֵּלִים בְּשַׁבָּת אִם אֵין צָרִיךְ לָהֶם, הָכָא מֻתָּר כְּדֵי לְהַעֲבִיר הֶחָמֵץ: **ד** (ה) **עַל מְנָת.** פֵּרוּשׁ שֶׁנְּתָנָן לוֹ סְתָמָא וְלֹא יֹאמַר לוֹ לְהוֹצִיאָם לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וּלְדִידָן דְּלֵית לָן רְשׁוּת הָרַבִּים מֻתָּר לְצַוּוֹת לוֹ לְהוֹצִיאָם. וְלִתֵּן לוֹ הַרְבֵּה בְּבַת אַחַת אָסוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) טַ״ז (סק״ה). כָּתַב מַהֲרִ״י וַוִיְיל (שם) שֶׁאִם אֵין אֵינוֹ יְהוּדִי לְכַבֵּד אֶת הַבַּיִת יְכַבֵּד יִשְׂרָאֵל פֵּרוּשׁ וְאֵין אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיְּקַבֵּל מִמֶּנּוּ. אִם שָׁכַח לִמְכֹּר בְּעֶרֶב שַׁבָּת חֲמֵצוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחֶדֶר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ח) **יְקַיֵּם וְכו׳ בְּמִינֵי פֵּרוֹת.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רצ״א סָעִיף ה׳ דְּיֵשׁ דַּעוֹת בַּפּוֹסְקִים אִם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹתָהּ דַּוְקָא בְּפַת אוֹ דְּסַגִּי גַּם כֵּן בִּשְׁאָר דְּבָרִים, וְלָזֶה אָמַר דְּבִשְׁעַת הַדְּחָק כָּזֶה יָכוֹל לִסְמֹךְ עַל הַמְּקִלִּין, וְעַיֵּן שָׁם דְּיוֹתֵר טוֹב בְּבָשָׂר וְדָגִים מִבְּפֵרוֹת. וְהוּא הַדִּין דְּיָכוֹל לְקַיֵּם (ט) בְּתַבְשִׁיל (כְּגוֹן קְנֵיידְלֶי״ךְ), אַךְ יֵשׁ נַפְקָא מִנַּהּ דְּזֶה אֵינוֹ מֻתָּר רַק קֹדֶם שָׁעָה עֲשִׂירִית, וְהֵיכָא שֶׁמְּקַיֵּם בְּפֵרוֹת אוֹ בְּבָשָׂר וְדָגִים (ג) יוּכַל לְקַיֵּם אֲפִלּוּ אַחַר שָׁעָה עֲשִׂירִית, אַךְ בְּכָל זֹאת יִזָּהֵר שֶׁיֹּאכַל רַק מְעַט וְלֹא לְמַלֵּא כְּרַסּוֹ, כְּדֵי שֶׁיֹּאכַל מַצָּה לְתֵאָבוֹן. וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ א] דְּטוֹב גַּם כֵּן שֶׁיְּחַלֵּק סְעֻדַּת שַׁחֲרִית שֶׁל פַּת לִשְׁנַיִם, דְּהָא יֵשׁ אוֹמְרִים דְּיוֹצֵא בָּזֶה יְדֵי סְעוּדָה שְׁלִישִׁית, וְכֵן כָּתַב בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א דְּנָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן. אַךְ כָּל זֶה אִם יֵשׁ לוֹ שְׁהוּת לְבָרֵךְ בֵּינְתַיִם וּלְהַפְסִיק אֵיזֶה שְׁהוּת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה בִּכְלַל בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה: **ב** (ט) **קֹדֶם חֲצוֹת.** לָאו דַּוְקָא, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר בִּתְחִלַּת שָׁעָה שִׁשִּׁית כְּמוֹ בִּשְׁאָר שָׁנִים: (י) **וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יְבַטְּלֶנּוּ.** וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ו׳. (ג) וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְבַטֵּל בְּעֶרֶב שַׁבָּת בִּשְׁעַת בְּעוּרוֹ, דְּסוֹף סוֹף יִהְיֶה צָרִיךְ לְבַטֵּל בְּיוֹם מָחָר, שֶׁהֲרֵי חוֹזֵר וְזוֹכֶה בַּפַּת שֶׁמְּשַׁיֵּר לְצֹרֶךְ הַשַּׁבָּת וְיֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁמָּא יִשָּׁאֵר מֵהֶם מְעַט: **ג** (יא) **דַּיְסָא וְכַיּוֹצֵא בָזֶה.** דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לִדָּבֵק בַּכְּלִי, כִּי יִצְטָרֵךְ לַהֲדִיחָם אַחַר הַאֲכִילָה מִשּׁוּם אִסּוּר חָמֵץ, וְאָסוּר כֵּיוָן שֶׁאֵין צָרִיךְ לָהֶם שׁוּב בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, כִּבְסִימָן שכ״ג סָעִיף ו׳: (יב) **הַצְּנוּמָה.** יְבֵשָׁה: (יג) **וְאִי אֶפְשָׁר לְקַנְּחוֹ.** דְּאִם אֶפְשָׁר בְּקִנּוּחַ לְבַד אָסוּר לְהָדִיחַ שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ: (יד) **יֵשׁ לַהֲדִיחוֹ מְעַט.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר רַק בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲבֹר הֶחָמֵץ, וּכְדִמְסַיֵּם, וְאַף עַל גַּב שֶׁהוּא שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ שַׁבָּת שָׁרִינַן בְּדִיעֲבַד מִשּׁוּם אִסּוּר חָמֵץ. וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֶפְשָׁר לְהָדִיחַ עַל יְדֵי עַכּוּ״ם עָדִיף, אִם אִי אֶפְשָׁר בְּקִנּוּחַ. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים שֶׁטּוֹב שֶׁיְּבַשְּׁלוּ (ד) בְּכֵלִים חֲדָשִׁים הַמּוּכָנִים לְפֶסַח. וּכְהַיּוֹם נָהֲגוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בִּמְדִינָתֵנוּ שֶׁאַחַר הַתְּפִלָּה אוֹכְלִים מַאֲכָלִים קָרִים שֶׁל חָמֵץ, וְאַחַר חֲצִי הַיּוֹם אוֹכְלִים תַּבְשִׁילִים חַמִּים שֶׁעָמְדוּ בַּתַּנּוּר וְשֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ בְּכֵלִים שֶׁל פֶּסַח, וְיוֹצְאִים בָּזֶה סְעוּדָה שְׁלִישִׁית: **ד** (טו) **יְנַעֵר הַמַּפָּה.** וְאוֹתָן (ה) פֵּרוּרִין דַּקִּים וְקִנּוּחַ הַקְּעָרוֹת אֵין צָרִיךְ לְהוֹצִיאָן מֵרְשׁוּתוֹ, דְּנִדְרָסִין בְּרַגְלַיִם וּמִתְבַּעֲרִים מֵאֲלֵיהֶן, ג] וּמִכָּל מָקוֹם טוֹב שֶׁיְּכַבֵּד הַבַּיִת אַחַר כָּךְ עַל יְדֵי עַכּוּ״ם, וְאִם אֵין לוֹ עַכּוּ״ם יְכַבֵּד בְּעַצְמוֹ עַל יְדֵי שִׁנּוּי בְּבָגֶד [אַחֲרוֹנִים]: (טז) **יָכוֹל לִתְּנוֹ וְכו׳.** בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה, וְשָׁרִינַן זֶה בְּשַׁבָּת לְצֹרֶךְ מִצְוָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה הֶחָמֵץ בִּרְשׁוּתוֹ וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן ש״ו (ס״ג): (יז) **עַל מְנָת שֶׁלֹּא לָצֵאת בּוֹ.** לָאו דַּוְקָא, (ו) וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא עַל מְנָת לָצֵאת בּוֹ, וַאֲפִלּוּ בִּסְתָמָא שָׁרִי, וּלְאַפּוּקֵי הֵיכָא דְּאָמַר לוֹ יִשְׂרָאֵל בְּהֶדְיָא דְּאָסוּר מִשּׁוּם שְׁבוּת דַּאֲמִירָה לְעַכּוּ״ם. וּמִכָּל מָקוֹם בַּעַל נֶפֶשׁ רָאוּי שֶׁיַּתְנֶה עִמּוֹ עַל מְנָת שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא [כֵּן מַשְׁמַע בְּהַגָּהַת מַיְמוֹנִי שָׁם (חמץ ומצה פ״ג ה״ג אות ג)]: (יח) **לִרְשׁוּת הָרַבִּים.** אֲבָל לְכַרְמְלִית דְּאֵינוֹ אֶלָּא שְׁבוּת מֻתָּר אֲפִלּוּ לוֹמַר לוֹ בְּהֶדְיָא לְהוֹצִיאוֹ, דִּשְׁבוּת דִּשְׁבוּת בִּמְקוֹם מִצְוָה שָׁרִי. וְעַיֵּן בְּסִימָן שמ״ה (ס״ז) דְּיֵשׁ דַּעוֹת בַּפּוֹסְקִים דִּרְשׁוּת הָרַבִּים הוּא דַּוְקָא בְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא, (ז) וּלְדִידְהוּ כָּל עֲיָרוֹת שֶׁלָּנוּ כַּרְמְלִית הֵן: (יט) **דֶּרֶךְ הַעֲרָמָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף דְּדַעְתּוֹ הָיָה שֶׁיּוֹצִיאֶנּוּ לַחוּץ מִכָּל מָקוֹם שָׁרִי, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵר לוֹ בְּהֶדְיָא: (כ) **וְדָבָר מֻעָט.** אֲבָל הַרְבֵּה אָסוּר, דְּמוּכְחָא מִלְּתָא שֶׁנּוֹתֵן לוֹ לְהוֹצִיאָם. מִיהוּ דָּבָר מֻעָט (ח) מֻתָּר לִתֵּן לוֹ אֲפִלּוּ כַּמָּה פְּעָמִים, דְּעַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ אֶלָּא הַעֲרָמָה וְשָׁרִי. וְדָבָר מֻעָט הוּא כְּדֵי סְעוּדָה אַחַת. וּבְכַרְמְלִית מֻתָּר בְּכָל גַּוְנֵי וְכַנַּ״ל. אִם יֵשׁ לוֹ חָמֵץ הַרְבֵּה בְּחֶדֶר מְיֻחָד וְשָׁכַח לִמְכֹּר אוֹתוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת, (ט) צָרִיךְ לִתְּנוֹ בְּמַתָּנָה לְנָכְרִי, וְיָכוֹל לִתְּנוֹ לְנָכְרִי מַכִּירוֹ וּמְיֻדָּעוֹ שֶׁיּוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁיַּחֲזִיר לוֹ אַחַר הַפֶּסַח, רַק דְּצָרִיךְ לְהַקְנוֹת לוֹ בְּקִנְיָן הַמּוֹעִיל דְּהַיְנוּ בְּהַגְבָּהָה, אוֹ בִּמְשִׁיכָה שֶׁיִּמְשְׁכֶנּוּ הָעַכּוּ״ם לִרְשׁוּתוֹ, וְאִם הֶחָמֵץ רַב שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְמָשְׁכוֹ יַקְנֶה לוֹ בִּמְסִירַת הַמַּפְתֵּחַ, וְאַף שֶׁאָסוּר לִתֵּן מַתָּנָה בְּשַׁבָּת, לְצֹרֶךְ מִצְוָה מֻתָּר. וְאִם יָרֵא לִתֵּן בְּמַתָּנָה שֶׁמָּא לֹא יַחֲזִירוֹ לוֹ, (י) יֵשׁ מֵהָאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּצַדְּדִים דְּיָכוֹל גַּם לִמְכֹּר לְעַכּוּ״ם, וְלֹא מִקְּרֵי מִקָּח וּמִמְכָּר בְּשַׁבָּת כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה אֶלָּא לְהִנָּצֵל מֵאִסּוּר חָמֵץ. (יא) אֲבָל כַּמָּה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ט) **דֶּרֶךְ הַחַיִּים** (דין ער״פ שחל להיות בשבת ס״ט) **וְחַיֵּי אָדָם** (כלל קכט סי״ד), **וּבְחַיֵּי אָדָם** (שם סי״ג) **מַתִּיר גַּם כֵּן בִּחְרֶעמְזְלָי״ך וּבְדֶרֶךְ הַחַיִּים** (שם) **אוֹסֵר. וְהִנֵּה בְּחַיֵּי אָדָם** (שם) **הֵבִיא דְּיָכוֹל לְקַיֵּם בְּמַצָּה מְבֻשֶּׁלֶת,** ב] **וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם** (סק״ב) **שֶׁכָּתַב דְּאֵין נוֹהֲגִין כֵּן, וּבְבֵאוּר הַגְּרָ״א מְצַדֵּד דְּלְדַעַת הָרַמְבַּ״ם** (פי׳ המשניות פ״י מ״א) **אָסוּר לֶאֱכֹל מַצָּה עֲשִׂירָה וְכֵן מַצָּה מְבֻשֶּׁלֶת בְּעֶרֶב פֶּסַח אֲפִלּוּ קֹדֶם שָׁעָה עֲשִׂירִית, וּמַשְׁמַע שָׁם דְּדַעְתּוֹ נוֹטָה לְשִׁיטָה זוֹ:** (ג) **אַחֲרוֹנִים:** **ב** (ג) לְבוּשׁ (ס״ו) וְעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ד) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״ד): **ג** (ד) **וְאֵין לְעָרוֹת רוֹתֵחַ לְתוֹךְ כְּלִי חָמֵץ מִכְּלִי פֶּסַח, אִם לֹא שָׁרוֹצָה שֶׁלֹּא לְשַׁמֵּשׁ בִּקְדֵרָה זוֹ שֶׁעֵרָה מִתּוֹכָהּ עַד לְאַחַר פֶּסַח** [פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ד) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם ס״ו)]: **ד** (ה) חֹק יַעֲקֹב (סק״ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה) וְכֵן מַשְׁמַע מִבֵּאוּר הַגְּרָ״א, דְּלֹא כְּחֹק יַעֲקֹב (סק״ז): (ז) אַחֲרוֹנִים: (ח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ט) חֹק יַעֲקֹב (סק״ח) וְהַגְּרַ״ז (ס״ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (י) חֹק יַעֲקֹב (שם) וְהֶעְתִּיקוֹ הָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם ס״ה) עַיֵּן שָׁם: (יא) הַגְּרַ״ז בְּסִימָן תמ״ח אוֹת ט״ז, וְכֵן הִנִּיחַ הַפְּרִי מְגָדִים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (סק״ה) דִּין, זֶה בְּצָרִיךְ עִיּוּן, עַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁדָּחָה רְאָיַת הַחֹק יַעֲקֹב, וְכֵן הַבֵּית מֵאִיר בְּאֶבֶן הָעֶזֶר סִימָן קל״ו הִשִּׁיג עַל הַחֹק יַעֲקֹב וְדָחָה רְאָיָתוֹ, וְהִסְכִּים עִמּוֹ הָרַב כְּתַב סוֹפֵר וּמוּבָא בְּהַגָּהַת חֲתַם סוֹפֵר (על חק יעקב סק״ח):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב לא כתב עצה זו. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ד) כתב: והיה ראוי לקיימה במצה מבושלת שלא נימוחה לגמרי בבישולה וכו׳ אלא שאין נוהגין לעשות כן. ומי שנוהג כן וכן במקומות שנוהגין לאכול מצה עשירה צריכין ליזהר שיאכל סעודה ג׳ זו קודם שעה עשירית. **ג]** בשו״ע הרב (ס״ט) לא הוסיף הוספה זו, אלא שישליך הפירורים במקום דריסת רגליים ואפילו בביתו, וכשתגיע שעה ששית הרי הן כמבוערין. ובסימן תל״ג (סכ״ה בסוף ההגהה) הוסיף שפירורים דקים וקטנים אפילו רואה אותם מונחים על הארץ, אם הם מונחים במקום דריסת רגלי בני אדם, אין צריך להגביהם ולבערם, שמאליהם הם מתבערים על ידי דריסת הרגלים. ואם רואה אותם מונחים שם לאחר שהגיע שעה ששית, חייב לבערם מן העולם מיד כשיראם.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah